

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton. ~
~ Előfizetési ár: egész évre 28 korona, fél-
~ évre 14 korona. ~ Egyes szám ára 60 fillér. ~

~ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium:
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Egyházkerületi közgyűlést megnyitó imádság 1919 május hó 7-én.

Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk! Aldja lelkünk a te felségedet, mert nemcsak nagy hatalommal, de nagy kegyelemmel is mutogatod magadat mindenek felett való egy, igaz és örök Istennek.

Gondviselésed szemeinek ottan legéberebb a vigyázása, ahol legsűrűbb leplű a sötétség. Ott vagy legközelebb a segítséssel, ahol legmagasabbra hányja hullámaint a veszély. A tömlőben is szabadításod mécsvilága, a koporsóban is feltámasztásod fénye ég.

Nem is fogyatkozott meg benned való hitünk még akkor sem, mikor belülről hűtlenség, kívülről hitelenség rontották anyaszentegyházunk palánkjait. Nem kétségbeeséssel, hanem bizással és reménységgel hívtuk segítségül nagy neved és te alkalmas idöben szabadulásunkra voltál mi nekünk.

Számban megfogyatkozva és meggyengülve, de hálaadásban megsokasodva és hitben megerősödve gyülekeztünk össze gondviselni és ítélni a reánk bízottakat. Uram tégy hívekké a kevesen a többre bizatás jutalmával.

Ha homályt látunk és kétséget, Té magad, légy világosságunk és vigasztalásunk. Ha aláveted is földi sorsunkat, ha felbökkel fátyolozod is felettünk az ég boltozatot, emelj fel a földöntúliak örömeivel és bátoríts meg azzal a jellel, amely a te Szent Fiad jöttét épen az égnek felhőiben jelenti meg. Amen. **Dr. Baltazár Dezső.**

Egyházkerületi közgyűlést megnyitó beszéd 1919 május hó 7-én.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Szomorú szívvel töltöm be a közgyűlés megnyitásának a szerepét; mert ez azt jelenti, hogy hiányzik

közülünk az, aki pótolhatatlan. Elnök társam Degenfeld József gróf Öméltósága főgondnoki székének elfoglalása, tehát 23 esztendő óta most hiányzik először gyűlésünkről. Vele együtt nagy lelki fény és nagy szívbeli melegség marad szintén el épen most, amikor eme charizmákra fokozott mértékben volna szükség. Szeretjük hinni — és kérjük is az Istent, hogy úgy legyen —, miszerint Főgondnokunk elmaradása az utazási nehézségekben leli magyarázatát.

Már-már úgy tetszett, hogy a szédületesen torlódó események teljesen lehetetlenné teszik tavaszi gyűlésünk megtartását, amikor a román megszállás s ezzel kapcsolatosan Dumitrescu Constantin román királyi tábornok köszönettel fogadott barátságos magatartása elhárította az akadályt.

Legutóbbi gyűlésünk óta állami életünk nagy átalakuláson ment át. A háborút elvesztettük. A nagy összeomlás nemzeti alkotmányunkat is maga alá temette. Az összeütköző erők kataklizmájában ott maradt áldozatul gróf Tisza István egyházkerületi közgyűlésünk alkotó tagja, az ősi magyar tradíciók, nemzeti erények, nemes faji vonások cizellált alakja, a kálvinista puritánság, buzgó egyháziasság példaképe, sokak terhének fáradhatatlan hordozója s a nemes érzéssel termékenyített genialitásban beteljesedő isteni kegyelem választott férfia. Korai múlásában gyászunk sűrűségének fokozott mértéke sötétlik.

A köztársaság két átmeneti kormányának magatartásában nélkülözniük kellett önkormányzati érdekeink tekintetbe vételének azt a fokát, amelyre épen a demokrácia inauguráns jelszavából következtetve joggal számíthattunk. A megfelelő érintkezési formák mellözése rendszerint a lényegbeli elhidegülés tükre szokott lenni és semmi esetre sem indokolható egyedül a köztársasági államforma classisban nem igen válogató természetével.

A szovjet kormány rövid uralma egyházunk üldözésének legsötétebb korszakaira emlékeztet. Az anyagi és szellemi érdekeinkre gyors egymásutánban mért kalapács ütések a legiskolázottabb idegek s a legfanatikusabb bizás klasszikus próbáinak alkalmi voltak.

A kívülről jövő támadások súlyát a végzetesség fokáig emelte a hűtlenségnek az a hihetetlen mértéke, amellyel tanszemélyzetünk nagy általánossága szét-tépte az egyházi, — sőt vallásos érzés szent kötelekeit. Szeretek minden vétekre mentséget keresni. A nagy tömegek mentsége ott van azokon a magasabb helyeken: templomi katedrán, egyetemi tanszéken, amelyek a rossz példa szokásos ragályával s a pozíció tekintélyének fémjelzésével adták a gyöngye lelkeknek a megtévesztő irányt.

A terhek és bajok méreteit még be sem tudjuk látni. Anyagi forrásaink kimerítve, részint megszünve. Vallás-erkölcsre alapozott békességünk feldúlva, államhoz való viszonyunk teljesen összezavarva.

Ilyen körülmények között rendkívüli eszközök és módok folyamatba vétele válik szükséggé. Az események gyors sodrásban ezeket az egyházkerületi közgyűlés a maga nehezen mozgó gépezetével nem érvényesítheti. Miért is azt kell kérnünk, hogy ez a gyűlés jóformán csak a bizottságok megalakításával foglalkozzék s aztán jogkörét adja át ideiglenesen egy rendkívüli intéző bizottságnak.

Isten oltalma legyen velünk s a reánk bízottakon! Szeretettel üdvözölve a megjelent tagokat, a gyűlést megnyitom.

Dr. Baltazár Dezső.

Az egyházkerületi rendkívüli intéző-bizottság határozataiból.

I.

A szabálytalanul hozott határozatok semmissé nyilvánítása.

Egyházkerületünk a forradalmi időszakban keletkezett mindazon egyházközségi, presbyteri határozatokat, amelyek jogsérelmet foglalnak magukban, továbbá a református egyházi és iskolai tárgyú összes egyházi tanácsi, néptanácsi, direktoriumi, népgyűlési, szovjet-tanácsi stb. határozatokat semmisének nyilvánítja s az eredeti állapot visszaállítását elrendeli.

II.

A tanárok és tanítókról.

A kommunista uralomnak az egyház, a felekezeti iskola s általában a vallás iránt tanúsított ellenséges irányzatával kapcsolatban tárgyalás alá vétetik tanáraink és tanítóink magatartása, kik közül számosan annyira megtévelyedtek s részben a kilátásba helyezett nagy anyagi előnyöktől is esábitva annyira meg hagyták magukat tévesztetni az állami és társadalmi rendet teljesen felforgató s annak alapját, a vallás-erkölsi életet lábbal tipró elvek által, hogy — bár idáig az egyház és felekezeti iskola szolgálatában állottak — most egész múltjokat megtagadva s egyházunkkal minden köteleket megszakítva, az egyház és vallás ellenségeihez szegőd-

tek s a vallás-erkölsnek, még mielőtt a kommunista kormányzat által kényszerítve lettek volna, mintegy maguk indíttatásából is igyekeztek gátat vetni s a vallás-erkölsi nevelést az iskolából kiküszöbölni.

Egyházkerületünk mély sajnálattal vesz tudomást a megtévelyedett tanárok és tanítók vallásos érzületének megfogytározásáról s egyházunk iránt tanúsított hűtlenségéről s bár megbotránkozással ítéli el maguktartását s a legnagyobb aggodalommal bizza továbbra is az ilyen lelkiületű egyénekre ifjúságunk erkölsi nevelését, mindazáltal a keresztyéni megbocsátás elvétől vezetve s a lelkiismereti önvádolásra és megbánásra is számítva, vizsgálati eljárást e tárgyban nem indít s csupán azokat illetőleg kéri fel az egyházkerületi elnökséget a fegyelmi eljárásnak hivatalból való megindítására, akiket mint ez irányban közszereplést tanúsító, másokra is nyomást gyakorló, vagy viselkedésökkel közmebotránkozásra leginkább alkalmat szolgáltató egyéniségeket az igazgatótanácsok és iskolaszékek e célból előterjesztenek. Felhívja azonban az iskolai életre közvetlen felügyeletet gyakorló egyházi hatóságokat, az igazgatókat, igazgatótanácsokat és iskolaszékeket, a középiskolai, tanító- és tanítónőképző-intézeti és polgári iskolai felügyelőket, hogy a magukat többé-kevésbé megbélyegzett tanárok és tanítók egyházi és vallásos viselkedését, valamint paedagogiai eljárását különös figyelemmel kísérjék és szükség esetén arról az illetékes egyházi hatóságnak jelentést tegyenek.

Egyházkerületi közgyűlés.

Az előbb április 30-ra hirdetett, majd május 7-re halasztott egyházkerületi közgyűlést mégis megtartottuk. A megszálló katonaság parancsoló generálisa szíves előzékenységgel járult a gyűlés megtartásához. Május 4-én püspökünk táviratot küldött a közgyűlés alkotó tagjaihoz, értesítve őket, hogy az összehívott gyűlés meg is tartatik, de bizony az értesítésnek nem volt sok eredménye. Olyan nehezek most a közlekedési viszonyok, hogy a távolabb lakók, még ha jó előre elindulnak is, nem lehetnek bizonyosak, vajjon meg fognak-e érkezni. Leginkább csak a helyben lakó közgyűlési tagok jelentek meg és a vidékről alig egynehányan. Mindössze 19—20 tag volt jelen. Nem jelenhetett meg gróf *Deqenfeld* József egyházkerületi főgondnok sem, aki pedig egyházi gyűléseinken példaadó buzgósággal vesz mindenkor részt. Azt sem tudjuk bizonyosan, hogy ez idő szerint hol tartózkodik.

Dr. *Baltazár* Dezső püspök így egymagában foglalván el az elnöki széket, a szíveket az egek Urához emelte lapunk vezető helyén közölt imádságával; majd a lapunk mai számában szintén közölt beszéddel a gyűlést megnyitván, minthogy az egyházmegyei gondnokok közül sem jelenhetett meg senki, a világi elnöki szék elfoglalására a legöregebb tanácsbíró, *Géresi* Kálmánt kérte fel.

Ezután a közgyűlés őszinte sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy kormányzati tapasztalatokban gazdag s böles világi elnöke bizonyára igen fontos okból meg nem jelenhetett s hozzá üdvözlő irat küldését határozta el. Majd jegyzőkönyvébe iktatta azt a mérhetetlen vesz-

teséget, mely egyházunkat gróf Tisza István elvesztésével érte. Köszönetet nyilvánított Dumitrescu generálisnak azért, hogy a közgyűlés megtartását lehetővé tette. Megemlékezett az egyházkerület halottjairól: Kovács Lajos esperesről, Lovász Sándor és neje Kollár Teréz kegyes alapítókról. Tudomásul vette, hogy a felsőszabolcsi egyházmegye esperese ifj. Görömbey Péter lett s hogy a beregi egyházmegye gondnoka, Szabó Albert miniszteri tanácsos, gondnoki tisztéről lemondott.

A tárgyalás szokott rendje helyett most egészen rendkívüli indítvány következett. Úgy az egyházkerületi pénzügyi bizottság, mint a kollégium igazgató tanácsa egyhangúlag hozott határozattal olyan javaslatot terjesztett elő, hogy mivel már az őszi közgyűlést sem lehetett megtartani s a mostani közgyűlés hosszabb időn át együtt tarthatása is bizonytalan, de megkülönbözőn mivel a viszonyok a forradalom kitörése óta gyakori gyors változásokon mentek át és a végleges helyzet kialakulásáig még ismét változhatnak, a viszonyok gyors változása pedig az egyház részéről a hidegvérű megfontolás és az elvekhez való szilárd ragaszkodás mellett az adott keretekben elhelyezkedés feltételeinek megkeresését teszi szükségessé, — alakít-on a közgyűlés egy kisebb számú tagokból álló s teljhatalommal felruházandó moderament, mely a közgyűlés hatáskörében, nevében és tekintélyével járjon el s az egyházkerületi elnökséget nagy felelősséggel járó feladataiban támogassa. Ezen *rendkívüli intéző bizottság* létesítésére, szervezésére s működéseinek módozataira vonatkozó szabályzatot a püspök elkészítette, a közgyűlés pedig általánosságban és részleteiben elfogadván, a bizottságot azonnal meg is alakította:

Dávidházy János, Végh József, dr. Dóczy Imre, dr. Kun Béla rendes, Sulyok István, Kiss Ferenc, Domahidy Elemér, Márk Endre pótagokból.

Megválasztotta még a közgyűlés a konventi tagokat az 1919—21. évekre, változatlanul az eddigieknek adván megbízást, csupán a világi pótagok közé a meghalt Várady Gyula e. m. gondnok helyett választván meg Szomjas Gusztáv alsószabolcs—hajdúvidéki egyházmegyei gondnokot. Kiegészített és részben újraalakított egyes bizottságokat, ezeknél is csaknem kivétel nélkül az előbbi tagokat választva meg s csak azokat mellőzve, kik az utóbbi hónapokban a politikát elébe helyezték az egyházi szolgálatnak.

Végül meghallgatta a közgyűlés a püspöki terjedelmes és tartalmas jelentést, mely tiszta, ha nem is vidám, de nem is elszomorító képet ad egyházkerületünk állapotáról. Különösen élénk figyelemmel kísérték, tetszésüknek többször kifejezést is adva, a jelentésnek azt a részét, mely a püspök harctéri útjáról szól s mely a Kiss Ferenc színes stílusával megírva valóban megragadó s több helyt könnyekig megható módon eseteli azt a rendkívül mély hatást, melyet a látogatás és annak keretében tartott harctéri istentiszteletek s úrvacsoraszertások, valamint a tábortörvényekben teljesített beteglátogatások katonáinkra s kivált református magyar véreinkre gyakorolt. A közgyűlés a püspöknek s buzgó útítársának, Kiss Ferencnek elismerését és köszönetét nyilvánította.

Megörökitette a közgyűlés azt a felháborító embertelenséget is, melyet a legutóbb hatalmon volt bolsevik kormányzat emberei épen husvét ünnepükön elkövettek, hitfeleink közül többeket, Baltazar püspököt, Szele lelkészt, Márk Endre egyházkerületi tanácsbíró és még sok másat letartóztattak s a püspök kivételével a többieket elhurcolták és megbízható értesülések szerint kíméletlen

bánásmóddal mind máig fogva tartják. A szabadságjogok e durva megsértését, az ártatlan emberek kínozását, az emberszeretet rít kigúnyolását — mint a Krisztus Urunk születése után 1900 esztendővel élő emberiség Krisztust nem követő voltának szomorú jelenségét — szintén jegyzőkönyvébe íratta a közgyűlés.

Ezzel a közgyűlés a maga legfontosabb feladatait elvégezvén, a többi az adminisztráció körébe tartozó ügyek intézését már most átadta a rendkívüli intéző bizottságnak, mely első ülését még az nap, május 7-én délután meg is tartotta s május 8-án munkáját folytatta.

Különfélék.

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok úrról lapunk zártakor a következő értesítést kaptuk: „Traducere. **Értesítés.** Mely szerint a debreczeni román csendőrpáncsnokság részéről a mai napon kiküldött Kurka Dimitru csendőrszakaszvezető útján tett azon szóbeli megkeresésre, hogy gróf Degenfeld József és családja lakóhelyén (degenfeldtanyai kastélyában) tartózkodik-e jelenleg és a bolsevikiek elvonulása alkalmával vagy azóta nem történt-e bántalmazása, a következőkben válaszolok: Alólírott gróf Degenfeld József családommal, László Elemér ny. ellentengernagy és neje szül. gróf Degenfeld Anna és öt gyermekével úgy jelenleg, mint a bolsevizmus idejében fent megnevezett lakóhelyemen tartózkodtam és sem a bolsevikiek elvonulása alkalmával, sem azóta semminemű bántódásunk nem volt. Degenfeldtanya, 1919. év május hó 6-án. — *Gróf Degenfeld József.* A fent írtak és névalírás valódiságát igazolom. Kmft. Heimovits Géza, urad. intéző.“ Amennyire örülünk a nagyérdemű Főgondnok úrról kapott emez örvendetes értesítésnek, épp oly hálásak vagyunk Dumitrescu tábornok úrnak lekötözö gondosságáért.

A tanárok és tanítók ellen általában sok a panasz a bolsevik uralom alatt tanúsított maguktartásáért. Már azért is kárhozzatják őket, hogy előbbi meggyőződésük eserbenhagyásával tömegesen álltak be szocialistának. Én, aki néhányad magammal a velünk szemben is alkalmazott terror és fenyegetés ellenére *nem álltam be szocialistának és nem vagyok semmiféle szakszervezet tagja*, jogosult vagyok megmondani, hogy a szakszervezetbe belépésért magáért a tanárokat és tanítókat kárhozzatni nem lehet. Ők olyan nagyfokú csábítás és olyan nagyfokú fenyegetés hatása alatt álltak s annyira lekötöttek anyagi kötelelékekkel, hogy héroszi tett lett volna tőlük a szakszervezetten kívül maradás. Csak azzal nem volt senki kénytelen, hogy szónokoljon és másokat is csábítgasson az egyház, vallás, haza- és emberszeretet ellenes bolsevik táborba. Ennek az egynehány szónoknak a szolgálatára nincs az egyháznak szüksége. Ha *hitte* azoknak az igazságát, amiket beszélt, akkor azért. Ha pedig *nem hitte* és csak azért beszélt, hogy a másikat bolonddá tegye: akkor azért.

Kun Béla.

Az özvegy lelkésznék április 1-én esedékessé vált gyámdíjukat még mindig nem kapták meg. A bolsevik kormány ezeknek a szegény, öreg, gyámoltalan asszonyoknak fillérkeit is elszedte. Az egyházkerületi rendkívüli intéző-bizottság mindjárt első ülésében *rendelkezett, hogy az április 1-én esedékessé vált gyámdíjat minden ezen kerülethez tartozó lelkészözvegy részére az egyházkerületi pénztár azonnal előlegezze.* Természetesen az egyházmegyei gyámintézeti kezelők a gyámdíjakat, ha azok majd kifizettetnek, az egyházkerületi pénztárnak fogják megtéríteni.

A debreczeni egyház presbiteriumának közismert s a legtöbb egyházközségünktől méltó viszályításban részesült határozata ellen, min tiszmeretes, dr. Erdős József felebbezett. A debreczeni egyházmegye közgyűlése azonban — a történeteknek a múlt év utolsó hónapjaiban uralkodott izgalmakban keresvén magyarázatát — a felebbezés felett napirendre tért, holott a kellő időben benyújtott felebbezést érdemben el kell intézni. Ez ellen a határozat ellen dr. Erdős ismét felebbezven, az egyházkerületi rendkívüli intéző-bizottság a felebbezés folytán a presbiteriumnak hatáskörén kívül hozott határozatát megsemmisítette, elrendelte, hogy a megsemmisítő határozat a presbiterium jegyzőkönyvébe bevezetessék s a határozat végrehajtásának ellenőrzésével Dávidházy János esperest bízta meg.

Jánosi Zoltán, kit egy városi nyilvános értekezleten a bolsevisták közt említettek, az Egyetértés című lapban nyilatkozatot tett közzé. Minthogy a lapunk előző számában közölt cikkek megírására is a róla forgalomba hozott, részint kifejezetten az ő nevéhez kapcsolt, részint általánosságban „református papok”-ról szóló beszélgetések adtak alkalmat: kötelességünknek tartjuk mi is megemlékezni e nyilatkozatáról, melyben hangsúlyozza, hogy ő *szociáldemokrata* volt, az ma és az lesz, ám a bolsevikiekkel nemcsak egyet nem ért, de folytonos harcban állott. Valóban tény az, hogy Jánosi Zoltán, ki 1919 március 31-ig mint a függetlenségi párt tagja volt belügyi államtitkár, csak március végén lépett be a kommunisták és szociáldemokraták egyesüléséből alakult szociálista pártba, tehát olyan időben, amikor már legalább a városon lakók túlnyomó nagyrésze beállt szociálistának, nem meggyőződésből, hanem félelemből. Tény az is, hogy Jánosi ápril hóban a közalkalmazottak szakszervezetének főtákará lett s mint ilyen, többször keményen összeütközött a bolsevik vezeték némelyikével, kik a közalkalmazottakat, ezeket az „úri” szociálistákat szívesen sértegették. Nyilatkozatának végén honfitársaival szemben a román hadbírótság igazságosságára appellál.

A Zoványi ügy is foglalkoztatta a rendkívüli intéző bizottságot, mely a püspök e tárgyban tett minden rendelkezését helybenhagyta és megerősítette. Eszerint most már kétségtelen, hogy olyan *egyetemi hallgató; ki Zoványi Jenő előadásait hallgatja, semmiféle egyházkerületi vagy kollégiumi jótéteményben nem részesül s lelkészsképesítő vizsgálatra nem bocsátható*. Különbösen úgy hírlik, hogy Zoványi előadásait már hitianhallgatók nem látogatják s egyetlen hallgatója egy bölcsészeti hallgató, ki az ifjúság nemzeti irányú és vallásos nagytöbbségével már több ízben ellentétbe került.

Régóta nem hallottunk hírt erdélyi református atyánkfiairól. A napokban aztán megjött a Kirchliche Blätter című nagyszebeni evangélikus lapnak folyó évi március 15-én kelt száma, amelyből közöljük a következő hírt: Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsát saját elnöksége a folyó évi február hónap 20-ára ülésre hívta egybe. Az összejövétel legfontosabb tárggyául a nagyszebeni román kormányzótanács kultuszminiszterének megkérdezésére adandó válasz volt kitűzve. Abban a megkeresésben felhivatott az igazgatótanács, hogy miután a gyulafehérvári nemzetgyűlés Magyarország keleti részeinek Romániához való csatlakozását kimondotta és ezen az alapon a nagyszebeni román kormányzótanács I. Ferdinánd király elhatározása következtében a kapcsolt részek közügyeinek vezetését átvette: az igazgatótanács a kiszabott határidőig ter-

jesszen elő a nagyszebeni kultuszminiszteriumhoz részletes véleményt aziránt, hogy a törvényhozás útján mi esoda kívánsága volna az erdélyi református egyház egyházi és iskolai ügyeinek rendtartása szempontjából? Az igazgatótanács ülés megtartására a megszálló csapatok parancsnoksága írásos engedélyt adott, amelyben közölve volt, hogy az ülésre katonai megbízott küldetett ki, akinek megérkezése előtt az ülés meg nem kezdhető. A megjelölt időre egybe is gyülekeztek az igazgatótanács tagjai, kik közül többen hosszú utat tettek meg, míg oda értek. Várakoztak a hely és idő pontos megjelölésével kiküldött katonai megbízott megjelenésére; de mindhiába. Háromnegyed órai hasztalan várakozás után határozathozatal nélkül szétoszlottak, de sajnálattal megállapították, hogy a programul kitűzött és életbevágó kérdést a szigorú katonai intézkedés következtében még megbeszélés tárgyává sem tehettek, miért is bármi következményért a felelősséget visszautasítják.

Új teológiai magántanár. Folyó évi március havában a kolozsvári református teológiai fakultáson a systematika teológiából magántanári képesítést nyert dr. Tavaszy Sándor, a fiatal theologus nemzedék egyik tehetséges és képzett tagja. Írásbeli dolgozata „Schleiermacher philosophiája” címmel jelent meg. Az ifjú tudós további sikeres tudományos munkájára áldást kívánunk.

Ifjúsági és gyermekistentiszteletek. A vallástani tásnak az iskolákból való múltkori kirekesztése idején a debreczeni református egyház többek között úgy intézkedett, hogy az iskolai éy hátralevő tartama alatt a Nagytemplomban vasárnap délelőttöként 11 óraker a középiskolai növendékeknek, továbbá a Kossuth-utcai, Árpád-téri és Ispotályi templomokban szintén vasárnaponként délután 3 óraker a környékbeli elemi iskolai tanulóknak ifjúsági és gyermekistentiszteleteket tartanak a helybeli lelkészjellegű tanárok bevonásával. Az első ilyen vasárnap május hó 4-én volt, amikor is minden egyes helyen nagy számmal gyűltek össze a növendékek, a tanítók és szülék s nagy lelki haszonnal távoztak el az Úr házából. Ezeknek az istentiszteleteknek a sorrendje sokkal változatosabb, mint a felnötteké. Teljes egészében közli Uray Sándor lelkész a „Vasárnap” folyó évi 17. (április 27-én) megjelent számában, itt csak röviden vázoljuk: A fennálló éneket (37. dics. 1. v.) egy vers köz-ének követi, amely után a lelkész alkalmi előfohászt mond az Úr asztalánál s a növendékekkel együtt elrebegi az úri imádságot. Az erre következő bibliolvasás után, mialatt a növendékek a 64. dics. 15. versét éneklék, a lelkész szószékre lép és a felvett textus alapján a gyermekek lelki és értelmi világához mért 10—15 perces beszédet mond. Az ige hirdetésének hallgatásáért a növendékek a 179. dics. 10. versének eléneklésével adnak hálát. Ennek elhangzása után rövid imádság, majd az apostoli hitvallás elmondása és a megáldás következik. Az istentiszteletet közének rekeszti be.

Helyesbítés. Lapunk múlt (18.) számában a 118. lap balhasábján alólról a hatodik sorban az „amennyiben” szó után beiktatandó ez a két szó: „*másnak a*”. A 119. lap balhasábján a tizennegyedik sor első szava: „*Jézus!*”; a huszonötödik sorban a „keresztvénségből” helyett *keresztvénségtől* olvasandó; a huszonhatodik és huszonhetedik sorok első betűi, felcserélendők. A 119. lap jobb hasábjának második sorában az első szó: „*fanatizálják*”; a harmadik sorban az üldözések szó után beirandó: „*idején*”; s a negyedik sorban a: „*világi*” szó elibe odateendő az „*a*” névelő.